

Jerusalembrevet

SWEDISH CHRISTIAN STUDY CENTRE (SCSC)
NYHETSBRV 2/2019 • MAJ-SEPTEMBER
WWW.BILDA.NU/SCSC

Foto: Nir Levy, Shutterstock

Sker det några riktiga möten?

FÖR MÅNGA ÅR SEDAN hade vårt studieförbund olika deviser. ”Man lever så länge man lär.” ”Plats för mötet ansikte mot ansikte.” På senare år har vi ofta använt ”Ingen växer utan möten.”

Att vara i Jerusalem innebär ständigt nya lärdomar och insikter – av väldigt skiftande slag. Exempelvis att gräddförpackningen med en jordgubbe på är södad – till skillnad mot den med ett körsbär – och den är inte så god i kycklinggrytan. Den lärdomen kan man skratta åt, samtidigt som den lär mig hur det kan kännas för människor som kommer till vårt land utan att kunna språket eller tolka symbolerna.

I Sverige pågår en debatt om segregationen i våra skolor. När en studiegrupp med lärare från Malmö var här för ett par veckor sedan berättade vår israeliska guide att här är det segregation som är normen. Som förälder ska du välja; sekulär, religiös eller ultraortodox skola, eller arabisktalande om du har det som modersmål. Några få undantag till denna segregation i skolan finns, men de är inte många. Det ställer stora krav på den förälder som vill något annat. Men jag funderar, om vi fostras in i att det normala är att inte möta de andra, att inte behöva lyssna till de andras berättelser, hur ska vi då kunna leva i förståelse för varandra?

Jag har lärt mig att det alltid finns minst två berättelser här. När en grupp firar självständighetsdagen, sörjer en annan förlusten av hem och land. En god vän fick höra av sin guide att araberna som bodde här tidigare bara flyttade ut

från sina byar och bosatte sig i tältläger. Så hör vi av andra hur de tvingats fly från sina hem under stridigheter och aldrig fått möjlighet att återvända. Och de stora svarta vattentankarna på taken i palestinska områden – någon säger att de är för att människor inte betalar sitt vatten. De som har vattentankarna säger själva att det är för att vattenledningarna ibland stängs av. De måste helt enkelt ha i reserv.

Var finns då mötesplatserna? Tyvärr är de alldeles för få, och sällan där det finns ”plats för mötet ansikte mot ansikte”. I checkpointen, kanske i köpcentret eller på spårvagnen kan man mötas. Men blir det mötet verkligen ”ansikte mot ansikte”? Och hur är det med oss själva? Väjer även vi undan med blicken när vi ser svårigheter och orättvisor där vi helst vill uppleva heliga platser och inre stillhet?

Dessa insikter gör att jag måste fundera över det jag har lärt (och lär!) mig, som jag vuxit upp med, omfamnat eller förkastat. Stärker det mig i mina övertygelser, eller måste jag smärtsamt ändra det jag trott på?

Ansikte mot ansikte. Ingen växer utan möten. Även om det är gamla deviser känns de fortfarande aktuella här.

Lars-Inge Claesson
Direktor

Jerusalembrevet är ett nyhetsbrev från Bildas studiecenter i Jerusalem där vi berättar om verksamheten och kort kommenterar aktualiteter i det heliga landet. Vill du ha kommande nyhetsbrev kan du sända din e-postadress till scsc@bildanu

Vi och de andra – nytt studiematerial

Vi och de andra – så heter ett nytt studiematerial från Bilda som bygger på tre filmer om personer i Israel och Palestina. Wally är arkeolog i Sebastia på Västbanken. Sally är rektor i Nasaret i norra Israel. Shahar och Avigal är ett ungt par som bor vid Medelhavskusten i Israel.

I de tre korta filmerna möter vi deras vardag och liv, och hur de reflekterar kring sitt eget "vi" och om "de andra". Filmerna finns digitalt tillsammans med studiematerial om historia, kultur, politik och religion.

– Vi tror att de här korta filmerna kommer fungera som bra utgångspunkt för samtal i en grupp, bland annat om vem som är vårt eget "vi" och "de andra". Men de kan också vara en utgångspunkt för en studiegrupp som vill lära sig mer om Israel och Palestina, säger Magnus Stenberg på Bilda.

Filmerna och det övriga studiematerialet finns tillgängligt på www.bilda.nu /vi-och-de-andra

Res med Bilda till Jerusalem i höst

Nu finns en samlad presentation av åtta olika studieresor med Bilda under hösten 2019 och vintern 2020 som är öppna för anmälningar. Många av de studieresor som Bilda arrangerar kommer till i samverkan med en skola eller en organisation och är skraddasydd just för dem. Andra görs tillsammans med en lokal församling.

Men varje år arrangerar Bilda ett antal studieresor som är öppna för bredare målgrupper. Nu finns en samlad presentation av sådana resor under hösten och vintern. Till exempel en Låtskrivarresa i september, en kvinnoresa i oktober och två olika vandringssesor i november, den ena mer krävande än den andra.

Mer information om resorna finns på Bildas hemsida www.bilda.nu/mellanöstern

I Hebron finns konflikten mellan palestinier och israeler i koncentrerad form. Här råder en princip som skiljer människor åt.

Hebron – här sker inget möte

De skulle ha besökt en skola i Hebron. Men blev stoppade av vad som sades vara säkerhetsskäl. "En erfarenhet rikare och ett skolbesök fattigare", konstaterar Magnus Persson som nyligen deltog i en studieresa med lärare från universitetet och Komvux i Malmö.

Guiden säger att vi ska njuta av utsikten eftersom omgivningen längst med vägen mellan Betlehem och Hebron är ovanligt grön för årstiden. Våren har varit kall i denna del av Västbanken och det är först den senaste veckan som tempen regelbundet klättrat över 20 grader. Landskapet är ännu inte sönderbränt. Femton lärare och universitetslärare från Malmö, med avsikt att lära sig mer om samt knyta kontakter med både det palestinska och det israeliska utbildningssystemet, tänker dock på andra saker än det gröna landskapet.

På vägen mot Hebron har vi fått lära oss att Västbanken delas in i ABC-zoner med avsikt att separera israeler från palestinier. Vi har sett flera checkpoints med beväpnade ungdomar i samma ålder som våra elever och studenter hemma. Vi har sett mindre samhällen med den israeliska flaggan vajandes över hustaken och fått veta att det är bosättningar som, under israeliskt skydd, långsamt annekterar mark som är palestinsk. Vi har lärt oss känna igen vilka bilar som tillhör bosättare respektive palestinier och guiden har visat hur israeler och palestinier står fysiskt se-

parerade vid busshållplatser för att inte våldsamheter skall uppstå. Minsta avvikelse kan tolkas som en provokation. Många bär vapen.

Abrahams grav

Hebron är Västbankens största stad och en av världens äldsta städer. Staden är uppkallad efter de abramitiska religionernas anfader Abraham som ligger begravd inom synhåll både inifrån synagogan och moskén. Det är också i Hebron som 67 judar dödades 1929 i samband med landsomfattande oroligheter mellan araber och judar och det var i Hebron som den judiske bosättaren Baruch Goldstein den 25 februari 1994 gick in i Ibrahimimoskén och sköt ihjäl 29 bedjande muslimer under fredagsbönen. Vi får veta att Goldstein slogs ihjäl med en liten brandsläckare när han övermannades av de han inte hann döda. Staten Israel fördömde dådet men i extrema judiska kretsar hyllas Goldstein som hjälte.

Vi rullar in i den del av Hebron som kontrolleras av palestinerna – H1. Staden har ett rikt gatuliv, livliga affärer och samma kaotiska och högljutt tutande trafik som vi hunnit vänja oss vid från Betlehem. Staden är levande. Vi ska dock besöka en skola i den andra delen av Hebron, den som kontrolleras av israelerna – H2. Här bor israeliska bosättare grannar med en krympande palestinsk befolkning vars vardag kringskurits sedan Hebronavtalet de-

lade staden 1997. Överallt finns poster, vaktorn och beväpnade ungdomar i israelisk uniform som skyddar bosättarna.

En checkpoint skiljer H1 från H2 och vår guide får inte följa med in i H2 och till den skola vi skall besöka. Han är ju palestiniere. Skolan ligger i "den döda zonen", det vill säga den del som övergavs av palestinierna i samband med att staden delades. Någon vidare israelisk inflyttning i området har inte skett vilket gör kontrasten till det livliga H1 som finns bara några hundra meter bortom checkpointen vi just passerat påtaglig. Beväpnade soldater står posterade överallt. Skolan nås via en trappa bevakad av en ung soldat. Upp på höjden, vid trappans slut, skymtar skolgården. Trots försäkringar om att vi har myndigheternas tillstånd att besöka skolan vägrar soldaten släppa upp oss på trappan.

Security

– Security, säger han, och trots vädjan från en israelisk volontär som representerar någon av de frivilligorganisationer som har till uppgift att bokföra övergrepp utförda av den israeliska militären på Västbanken och trots fle-

ra samtal till soldatens överordnade, släpps vi inte in. En erfarenhet rikare och ett skolbesök fattigare.

I Hebron är det "security" som arrangerar vardagen. Ibland betyder det att människor måste flytta från sitt hem, överge sin försörjning eller tillåta att militären trampar in i ens bostad närsomhelst. Det betyder att försvåra att människors religionsutövande eftersom vägen till böneplatsen bommas igen och det betyder att takterrassen där familjer sover under de varmaste månaderna skuggas av ett vaktorn som skyddar de nyss inflyttade grannarna, bosättarna.

I Hebron finns konflikten mellan palestinier och israeler i koncentrerad form. Här syns den separerande princip som organiserar Västbanken och östra Jerusalem. Den princip som skiljer människor åt, som förhindrar möten och som förstärker redan existerande misstro och fientlighet mellan människor. Det är den princip som omöjliggör försoning och fred. Det är den princip som gör att jag aldrig mer vill återvända dit.

Text: Magnus Persson, fil dr i sociologi, Malmö universitet

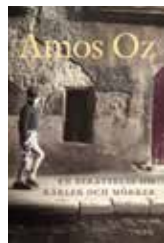
Plockat i bokhyllan

Smått och stort, brett och udda

Amos Oz – ett bibliotek som räcker länge

Finns det någon bok, någon berättelse, som på ett sammanfattande sätt beskriver det israeliska samhällets tillblivelse, från vision, till pionjörerna, till dagens moderna samhälle och stat? Nej, det gör det naturligtvis inte. Något sådant uppdrag kan ingen författare ta på sig. Men är det någon som ändå berättat den berättelsen så att den gripit miljoner läsare, inom och utom Israel, så är det Amos Oz. Den 28 december 2018 gick Amos Oz ur tiden. Han anses ha varit en av den unga nationens viktigaste författare.

En av hans största böcker, mest prisad och översatt är den självbiografiska *En berättelse om kärlek och mörker* (Wahlström&Widstrand 2005). Berättelsen beskrivs som en storslagen släktkrönika och ett magiskt självporträtt av en författare som bevittnat och levt med en nations födelse och turbulenta historia. Så för att förstå Israel något bättre – läs denna bok av Amos Oz.

Den av Amos Oz mest uppmärksammade bok är nog ändå *Hur man botar en fanatiker* (W&W2008). Här ger han sin personliga tolkning av vad fanatism är, vem som blir fanatiker och vad man kan göra för att bemöta och bekämpa fanatism såväl hos andra som hos sig själv. Så sent som 2018 kom en uppföljande bok: *Kära fanatiker* (W&W 2018). Här återvänder Amos Oz till samma ärende, med en känsla av brådska och angelägenhet – än finns tid att tillsammans skapa en bättre framtid innan fanatism tar över.

På svenska finns ett 20-tal böcker av Amos Oz, så hans bibliotek är rikt och omfattande och värt att återkomma till. Bland de många priser och utmärkelser han har fått motta runt om i världen kan nämnas ett av de sista, det svenska Stig Dagerman-priset 2018, som en hyllning till det fria ordet.

Amos Oz blev 79 år.

Foto Amos Oz: Copyright/fotograf: Zhang Lei

Resegruppen från Södra Vätterbygdens folkhögskola

En av vårens 13 studieresor

Studieresan med lärare från KomVux och Malmö Universitet var en av 13 resor som Bilda arrangerade under våren 2019. Syftet med just denna resa var bland annat att besöka israeliska och palestinska skolor och högskolor och att möta elever och lärare.

En annan studieresa från skolvärlden under våren var den med elever från Södra Vätterbygdens folkhögskola. Några resor med specifika teman var en hantverksresa och en resa i anslutning till Bethlehem Maraton.

Bibeln mer levande efter tre månader i Jerusalem

Nu reser Annelie och Yngve Andersson hem till Kumla efter att ha varit volontärer på Bildas studiecenter i Jerusalem i tre månader. Något särskilt som de tar med sig hem?

– Bibeln berättelser har blivit så mycket mer levande, säger de.

Från slutet av februari till slutet av maj har Annelie och Yngve funnits på Bildas studiecenter, minst fem dagar i veckan, ibland mer. De har tagit emot besökare, både enskilda och grupper, och fått dem att känna sig välkomnade och omhändertagna.

När de nu reser hem är de förvånade över att de så snabbt kände sig som Jerusalembo.

– Vi har blivit så väl bemötta av människor här i Jerusalems gamla stad. Vi har lärt känna människor i olika grupper, bland judar, armenier och palestinska kristna. Kanske har en bidragande orsak varit att vi redan från första dan sa, att nu ska vi vara öppna och lära oss nya saker varje dag.

Annelie och Yngve har inte bara bli-

vit omhändertagna, utan också varit omhändertagande. De har mött många Jerusalembesökare som velat prata om sina upplevelser och som velat få hjälp i att reda ut hur saker och ting hänger ihop. Det finns många frågor. Men också många uppfattningar.

– Vad som slår en är att det finns så starka känslor hos olika grupper, för den ena eller andra sidan. Vi tror själva att vår syn har vidgats, men vi säger flera gånger om dan till varandra – ”å ena sidan, men å andra sidan”. Det finns olika perspektiv för att se på saker och ting.

Stor händelse och litet möte

På frågan om det är någon upplevelse eller något intryck som de berörts särskilt starkt av svarar de med att dels nämna en stor händelse, och ett litet möte.

– Det var stort att få uppleva den judiska påsken vid Västra muren. Det var knökafullt av människor, men när välsignelsen lästes var det fullständigt tyst och stilla. Det var mäktigt.

– Ett möte som berörde oss särskilt var när vi var tillsammans med en grupp

vid muren som skiljer Jerusalem från Västbanken, och en palestinsk man spontant kom fram till oss och bad att få berätta om hur muren har splittrat just hans egen familj. Det berörde djupt.

Nu återvänder de hem till Kumla, till arbetet som busschaufför respektive lärare på folkhögskola i Örebro. Hemma i Kumla tror de att de kommer att uppleva det folktomt och tyst. Och även om de är glada över att få komma hem så vet de att de kommer att längta tillbaka.

– Vi kommer att bära med oss den här tiden med glädje och tacksamhet. Och när vi möter människor hemma med rötter i Mellanöstern kommer våra erfarenheter härifrån vara väldigt betydelsefulla.

Var det något som förvånade er, som ni inte hade väntat er av Jerusalem?

– Vädret. Det har varit en kall vår i år. Men nu är det varmt. När vi besökte Jeriko igår var det 38 grader i skuggan.

Text: Magnus Stenberg

SCSC-kalendarium • JUNI OCH SEPTEMBER 2019

5–12 juni	Resegrupp från Hovslätt, Jönköping. <i>Resepedagog:</i> Anders Linsmo.
10–17 september	Musikfestivalen Dandanat. <i>Resepedagog:</i> Magnus Stenberg.
13–22 september	Resa för kvinnor med samhällsengagemang. <i>Resepedagog:</i> Ingalill Dahlgren Nyberg.
18–28 september	Ortodox studie- och pilgrimsresa. <i>Resepedagog:</i> Canet Hanna.
29 september–6 oktober	Låtskrivarresa. <i>Resepedagog:</i> Petra Falk.